

2.14. PRIVATE SECTOR INVESTMENT FINANCING BY INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS

FINANȚAREA INVESTIȚIILOR SECTORULUI PRIVAT DE CĂTRE INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Corina NICHITCIN¹

Abstract

In order to achieve the investment objectives, the economic entities require optimal financial resources that would ensure an investment potential necessary for business development. The study of the financial market enable the identification of some alternative funding resources for financing private sector investments, such as those offered by international financial institutions, which appear as a result of the globalization process evolution and aim to promote international financial cooperation.

The economic entities in the Republic of Moldova, in terms of compliance with the eligibility criteria, can access the credits granted through numerous investment projects financed by international financial institutions. In this study are examined the types of sustainable investment projects in Moldova, the sectors which include the economic agents who have benefited from such credits as well as the advantages and the private sector funding limits on the account of foreign credits.

Key words: *investment private sector, financing*

1. Rolul organismelor financiare internaționale în finanțarea priorităților investiționale

Procesul de globalizare, care capătă amploare în ultimii ani, a condiționat apariția unor relații multilaterale interconectate care implică aspectul financiar prin intermediul instituțiilor financiar-bancare internaționale instituite ca rezultat.

Instituțiile financiare internaționale, în opinia lui D. Dobrișan, pot fi privite ca instituții create de guverne pentru a contracta, într-un mod controlat, reglementările și restricțiile pe care tot ele le-au impus (3, p. 7). În același timp, rolul instituțiilor financiare internaționale conturat de-a lungul timpului consta în promovarea cooperării financiare internaționale și facilitarea accesului la resursele financiare a țărilor mai puțin dezvoltate sau a celor care se confruntă cu dezechilibre interne temporare, al promovării investițiilor străine private sau a stimulării și dezvoltării economice și sociale a țărilor membre (4, p. 51). Extinderea procesului de globalizare

---

¹ Drd. Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova, mariusikorina@mail.ru

inclusiv pe piața financiară a contribuit la creșterea rolului acestora, fapt ce a condiționat dezvoltarea organismelor financiare internaționale cu obiective și mecanisme de finanțare diferite. În categoria acestora includem: Fondul Monetar Internațional (FMI), Grupul Băncii Mondiale (BIRD, IDA, CFI), BERD, BEI, BDCE, Banca Reglementelor internaționale și evidențiem rolul activ pe care îl joacă aceste instituții în finanțarea internațională.

Așadar, instituțiile financiare internaționale se prezintă ca fiind niște creditori preferați de guverne, un intermediar special al fluxurilor de capital al economisirii din țările mai bogate către investitorii din țările mai sărace, modelul tradițional constând în colectarea fondurilor de pe piețele internaționale de capital pentru a le împrumuta guvernelor (3, p. 9).

Insuficiența resurselor de finanțare a priorităților investiționale ale sectorului privat din Republica Moldova a fost sesizată de organizațiile financiare internaționale, care au orientat resurse financiare disponibile în această direcție prin intermediul proiectelor de finanțare.

Instituțiile financiare internaționale, susțin sectorul privat prin acordarea de împrumuturi. Împrumuturile acordate sunt destinate finanțării diferitor priorități investiționale ale entităților economice și sunt administrate de către instituțiile financiare locale participante.

În opinia cercetătorului I. Tornea instituțiile financiare internaționale folosesc 3 scheme de finanțare (5, p.23):

- finanțarea directă a instituțiilor financiare locale, care la rândul lor acordă credite sectorului privat la condițiile generale ale băncii;
- finanțarea □apex□, după principiul FCFS (First Come - First Served), în cadrul căreia fondurile sunt puse la dispoziția instituțiilor financiare pentru anumite scopuri strict delimitate, iar aprobarea creditelor se face inclusiv de instituțiile financiare internaționale;
- finanțarea de leasing, care utilizează scheme de finanțare quasi-leasing.

Totodată, proiectele finanțate prin intermediul resurselor financiare internaționale pot fi clasificate după grupul de utilizatori eligibil spre aplicare. În acest context, menționăm că creditele pot fi acordate pentru obiective bine stabilite precum: dezvoltarea sectorului micului business, pentru proiecte agricole, pentru proiectele investiționale ale agenților economici din spațiul rural etc.

3. Impactul împrumuturilor externe în dezvoltarea sectorului privat din Republica Moldova

Astfel, în Republica Moldova prin intermediul Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor, au fost recreditate, administrate și monitorizate numeroase proiecte investiționale finanțate de instituțiile financiare internaționale. Lista tipurilor de proiecte investiționale, precum și instituția financiară internațională care administrează aceste proiecte se prezintă în următorul tabel:

Tabelul 1. Tipurile de proiecte investiționale finanțate de instituții financiare internaționale

Nr. d/o	Tipul proiectului investițional	Instituția internațională finanțatoare	Suma maximă pentru un sub-împrumut
1.	Proiectul de Investiții și Servicii Rurale (Risip I)	Asociația Internațională de Dezvoltare	Echivalentul a 500 mii USD
2.	Proiectul de Finanțare Rurală și Dezvoltare a Întreprinderilor Mici (FIDA 1)	Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii	Echiv. a 500 mii USD
3.	Proiectul de Revitalizare a Agriculturii (FIDA 2)	Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii	Echivalentul a 250 mii USD
4.	Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza II (RISIP 2)	Asociația Internațională de Dezvoltare	Echivalentul a 250 mii USD
5.	Programul de Dezvoltare a Afacerilor Rurale (FIDA 3)	Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii	Echivalentul a 150 mii USD
6.	Programul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (FIDA 4)	Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii	Echivalentul a 250 mii USD
7.	Împrumutul Kreditanstalt fur Wiederaufbau (KfW), Sudzucker	Kreditanstalt fur Wiederaufbau (KfW, MEC)	Echivalentul a 200 mii Euro
8.	Proiectul de Ameliorare a Competitivității (PAC)	Asociația Internațională de Dezvoltare	800 mii Euro-proiecte investiționale, 500 mii Euro - capital circulant
9.	Proiectul □Filierea Vinului□	Banca Europeană de Investiții	5. 0 mln. Euro-proiecte investiționale, 600 mii Euro - capital circulant
10.	Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltare a Businessului Agricol (FIDA V)	Fondul Internațional de Dezvoltare a Agriculturii	Echivalentul a 150 mii USD

Sursa: Raportul Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor privind activitatea de recreditare pentru anul 2013, Anexa 1

Resursele împrumuturilor externe, garantate de stat acordate pentru dezvoltare se re-creditează întreprinderilor sectorului privat viabile prin intermediul instituțiilor financiare participante, care își asumă toate riscurile de credit. În obligațiile Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor intră responsabilitatea de a evalua eligibilitatea instituțiilor financiare participante, eligibilitatea beneficiarilor finali de fonduri, de a deconta împrumuturi subsidiare către instituțiile financiare participante conform scopurilor proiectelor, de a colecta de la acestea suma principală și plățile de deservire a împrumuturilor în cadrul proiectelor menționate, cât și de a monitoriza îndeplinirea condițiilor acordurilor de împrumut subsidiar și intermediere, încheiate cu instituțiile financiare participante și de a implementa subproiectele finanțate.

În conformitate cu raportul de activitate al Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor, începînd cu perioada inițială de implementare a proiectelor de dezvoltare a sectorului privat, prin intermediul Directoratului Liniei de Credit și Unităților de Implementare a Proiectelor au fost recreditate 14 Instituții Financiare Participante, precum: Moldova Agroindbank, Banca Socială, Moldindconbank, Victoriabank, Banca de Economii, Mobiasbanca, Fincombank, Energbank, Eximbank, Corp. Financiară Rurală, EuroCreditBank, ProCreditbank, Comertbank, Moldcredit SRL. Suma cumulativă a recreditării este prezentată în următorul tabel:

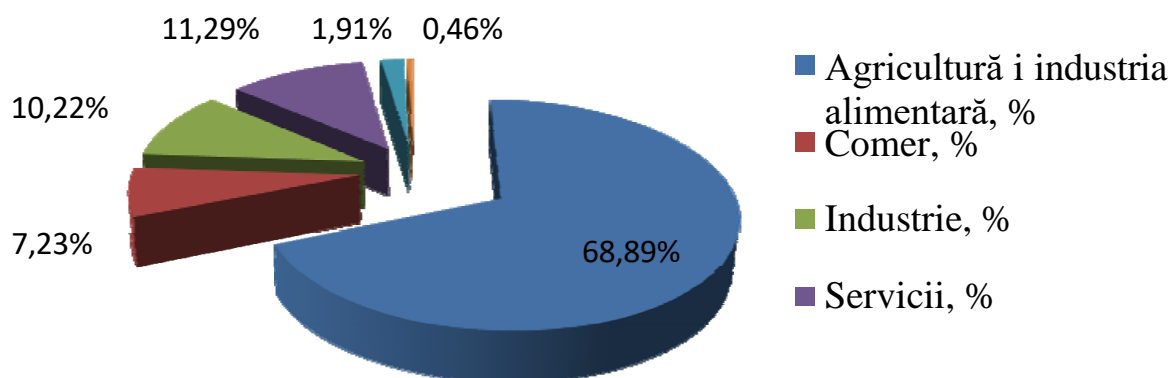
Tabelul 2. Suma cumulativă a recreditării instituțiilor financiare participante

Sursa finanțării	mln MDL	mln USD	mln EURO
Resurse directe din împrumuturile externe ale Băncii Mondiale și FIDA	967,10	42,92	36,04
Resursele mijloacelor circulante acumulate	1 664,19	56,33	24,68
Total surse recreditate	2 631,29	99,25	60,72

Sursa: Raportul Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor privind activitatea de recreditare pentru anul 2013

În aceeași ordine de idei, bazîndu-ne pe datele prezentate de Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor (anexa 3 a Raportului Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor privind activitatea de recreditare pentru anul 2013), cu total cumulativ pînă la data de 31.12.2013 a fost decontată de instituțiile financiare locale participante, pentru finanțarea priorităților investiționale ale întreprinderilor din Republica Moldova, suma echivalentă cu 5 018 334,7 mii lei, inclusiv: 2 631 291,5 mii MDL, 99 253,7 mii USD și 60 718,2 mii EURO. Astfel, prin intermediul sumelor respective au fost finanțate circa 7946 sub-proiecte,

dintre care numărul proiectelor care și-au închis activitatea este de 1834 unități. Examinînd ramurile economiei naționale în care au fost alocate respectivele resurse financiare, constatăm următoarea situație:

Figura 1. Structura sumei recreditată de IFP sub aspectul ramurilor economiei naționale

Din datele diagramei este vizibil că ponderea cea mai înaltă de resurse de finanțare a priorităților investiționale revine întreprinderilor din sectorul agriculturii și industriei alimentare. Acestea fiind finanțate cu o sumă echivalentă cu circa 3 457 306, 6 mii lei, total cumulativ (sumă constituită din 61 613, 7 mii USD, 39 008, 3 mii EURO și 1 951 848,4 mii lei) și deținînd circa 69% din totalul resurselor îndreptate spre finanțare. Situația respectivă se explică prin faptul că Republica Moldova este o țară agrară, iar proiectele finanțate de instituțiile financiare internaționale sunt îndreptate spre atingerea unor astfel de obiective precum: dezvoltarea sectorului rural, dezvoltarea și revitalizarea agriculturii, etc.

Totodată, sunt finanțate și alte priorități investiționale ale sectorului privat precum: cele din sfera serviciilor cu 11,29% (12 653,6 mii USD, 8 992, 1 mii EURO și 239 556, 1 mii MDL) din totalul resurselor financiare, domeniul industrial este finanțat cu 10,22% din resursele organizațiilor internaționale (12 913,8 mii USD, 8 284,3 mii EURO și 195 421,9 mii MDL), comerțul - cu doar 7,23% din resursele respective și o pondere nesemnificativă din sursele externe de finanțare revine sferei construcției și dezvoltare - 1,91% și altor scopuri - 0,46%.

Referindu-ne, cu exclusivitate, la perioada anului 2013, constatăm că au fost recreditate 399,03 mln MDL, 7,56 mln USD și 14,37 mln EURO, din contul atât a liniilor de credit ale proiectelor investiționale finanțate de organizațiile internaționale, cât și a mijloacelor circulante acumulate din

sumele principale și dobânzile rambursate de instituțiile financiare participante.

Situația resursele disponibile în conturile liniilor de credit la 31.12.2013 este prezentată în următorul tabel:

Tabelul 3. Resursele disponibile în conturile liniilor de credit la 31.12.2013

Linia de credit	USD	EURO	MDL	Echivalentul în lei
RISP 1	0,00	0,00	1.029.081,21	1.029.081,21
PFR	-	-	0,00	0,00
FIDA 1	15.000,00	0,00	8.593.225,30	8.789.080,30
FIDA 2	0,00	0,00	3.554.831,47	3.554.831,47
RISP 2	111.700,91	12.566,00	1.269.307,98	2.953.594,01
FIDA 3	132.180,70	0,00	6.683.493,66	8.409.377,06
FIDA 4	70.255,53	135,15	3.785.329,95	4.705.085,01
FIDA 5	52.299,22	6.593,54	7.247.255,56	8.048.610,42
PAC	0,00	23.267,29	7.216,59	425.322,81
KfW SZ	3.846,96	19.200,71	494,43	395.755,19
KfW MEC	0,00	7,08	15.871,95	15.999,18
Filiera Vinului	0,00	0,00	0,00	0,00
PNAET Trezorerie	-	-	0,20	0,20
PNAET BS	-	-	122.295,00	122.295,00
Total	385.283,32	61.769,77	32.308.403,30	38.449.031,86

Sursa: Raportul Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor privind activitatea de recreditare pentru anul 2013

Așadar, la sfârșitul anului 2013 în conturile liniilor de credit au fost disponibile circa 32,31 mln. MDL, 0,385 mln. USD și 0,06 mln. Euro, echivalentul în lei constituind circa 38,45 mln MDL - surse disponibile atât pentru asigurarea recreditării subproiectelor eligibile și durabile, cât și pentru onorarea obligațiunilor Ministerului Finanțelor față de creditorii externi. Drept surse de formare a resurselor de refinanțare creditate ulterior de Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor servesc sumele principale rambursate de instituțiile financiare participante la scadență și diferența din dobânda acumulată de la instituțiile financiare participante și dobânda transferată Ministerului Finanțelor pentru achitarea cu instituțiile financiare internaționale donatoare de fonduri. De regulă, rambursarea sumei principale și achitarea dobânzii are loc semianual, la diferite date de plată, în dependență de condițiile proiectului (6).

4. Avantajele și limitele finanțării pe seama resurselor acordate de instituțiile financiare internaționale

Avantajele utilizării resurselor financiare acordate de instituțiile financiare internaționale țin de: posibilitatea acordării resurselor financiare necesare finanțării pe termen lung, posibilitatea obținerii unei sume mari în condiții avantajoase, suportarea unor dobânzi mai mici, atribuite unor proiecte, beneficierea de consultații în lansarea proiectului investițional, posibilitatea de re tehnologizare și modernizare a bazei tehnice necesare promovării activității investiționale la nivel de întreprindere, obținerea granturilor - dacă proiectul de finanțare prevede acest lucru, etc. Totodată se evidențiază și unele limite precum complexitate în pregătirea pachetului de documente necesar solicitării creditelor și termenele îndelungat de examinare a setului de documente prezentat și de acordare a creditului solicitat, insuficiența resurselor financiare pentru o cerere relativ mare, etc.

În condițiile în care entitatea economică este cointereseată în dezvoltare și tinde spre maximizarea profitabilității, ea va evalua prioritățile acestei alternative de finanțare sub aspectul criteriilor de eligibilitate, costului finanțării, termenului de finanțare, rentabilității așteptate de pe urma investiției efectuate și va decide privind accesarea surselor respective de finanțare.

În general, finanțarea priorităților investiționale pe seama resurselor acordate de organismele financiare internaționale reprezintă o oportunitate de dezvoltare a sectorului privat, ceea ce implică și o creștere a nivelului de dezvoltare pe plan macroeconomic, impulsivând dezvoltarea societății în ansamblu.

Bibliografie

1. Aniței, N. C. *Instituții financiare internaționale*. Iași: Lumen, 2011
2. Brezeanu, P., Șimon, I., Novac, L. E. *Instituții financiare internaționale*. București: Editura Economică, 2005
3. Dobrișan, D. *Bănci și instituții financiare*. București: Editura Cartea Universitară, 2007
4. Matei, V. *Instituții financiar bancare internaționale*. Craiova: Editura Universitaria, 2005
5. Tornea, I. *Finanțarea IMM-urilor în Republica Moldova*. IDIS □Viitorul□. Politici publice. Nr.1, 2011

6. ***, Raportul Directoratului Liniei de Credit pe lângă Ministerul
Finanțelor privind activitatea de recreditare pentru anul 2013
7. <http://www.mf.gov.md/about/istitutii/coord/dlc>